

8

**Admissió i acompanyament
en el Catecumenat Diocesà d'Adults
—Orientacions—**

Arquebisbat de Tarragona

Arquebisbat de Tarragona

**Orientacions
sobre l'admissió
i l'acompanyament
en el Catecumenat Diocesà
d'Adults**

Col·lecció Tau - Documents, n. 8

**Arquebisbat de Tarragona
2004**

Decret

Els bisbes de les diòcesis que tenen la seva seu a Catalunya, per Decret de 27 d'abril de 2000, signat per tots, vam aprovar i vam promulgar el Directori de pastoral sacramental, que institueix a cada diòcesi el catecumenat baptismal. Els Bisbes, en l'esmentat Directori, afirmem: “La preocupació maternal de l'Església per l'educació dels cridats a la fe es manifesta oferint-los la institució del catecumenat [...]. Aquesta és, efectivament, la preocupació de cadascuna de les nostres Esglésies i, per això, hi instituïm el catecumenat” (n. 1).

En la situació present de la nostra activitat pastoral cada cop s'ha anat sentint més la necessitat de poder tenir constituït degudament i adequadament el catecumenat com un servei a les persones que, no havent-ho fet abans, desitgen sincerament convertir-se i rebre els sagraments de la iniciació cristiana. És una institució antiquíssima en l'Església que s'ha d'instaurar de bell nou en el moment oportú, segons el que prescriu el concili ecumènic Vaticà II, de santa memòria.

La redescoberta del catecumenat és expressió de la presa de consciència de l'Església com a comunitat missionera. De fet, tot i ser obvi, és significatiu que el Decret *Ad Gentes*, del concili Vaticà II, sigui justament el document conciliar que presenti amb més amplitud la proposta d'aquesta institució, la qual ha de considerar-se l'exercici concret de la maternitat de l'Església.

El Catecumenat és una institució diocesana. Això vol dir que és un organisme estrictament del Bisbe mateix, primer responsable de la iniciació cristiana. El Catecumenat instituït es converteix, en cada Església, en una magnífica experiència pastoral. Entren en joc la identitat de

l'Església com a mare, el ministeri pastoral com a acció dels candidats acompanyada amb respecte i zel alhora, el sentit eclesial de l'itinerari, la col·laboració eficaç i testimonial dels laics en les comunitats i el valor de les celebracions que marquen el ritme del procés de cada grup i de cada persona.

Demano a tots els responsables de la pastoral que posin la màxima atenció a les persones que, no havent estat batejades d'infants, es mostrin interessades a voler iniciar el camí del catecumenat, acollint-les i acompanyant-les degudament segons les orientacions diocesanes. Amb aquesta finalitat, tinc el goig d'aprovar i de promulgar les "Orientacions sobre l'admissió i l'acompanyament en el Catecumenat Diocesà d'Adults" preparades pel Consell Episcopal juntament amb el director del Catecumenat diocesà.

Ho decreta i signa l'Excm. i Rvdm. Sr. Arquebisbe de Tarragona.

Tarragona, 25 de febrer de 2004, Dimecres de Cendra

† Lluís Martínez Sistach
Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

Davant meu,

Joaquim Claver Caselles
Secretari general i canceller

Orientacions

sobre l'admissió i l'acompanyament en el Catecumenat Diocesà d'Adults

Les orientacions següents volen ser una senzilla pauta que cal seguir, una mena de vademècum essencial dels passos que s'han de fer i de la manera com s'ha de procedir, concretament en l'acollida i la inserció dels adults que demanen el baptisme, en el Catecumenat instituit a la nostra arxidiòcesi. Per això no s'entreenen a explicar fil per randa l'ordenament de la iniciació cristiana, que es pot trobar gradualment exposat en el *Ritual de la iniciació cristiana d'adults*, de la Congregació per al Culte Diví i la Disciplina dels Sagraments, de 6 de gener de 1972, sinó que només proposen de manera ordenada aquelles qüestions més pràctiques que, des del principi, i potser sobretot al principi, es poden presentar. Altres orientacions, doncs, podran ser també proposades de manera oportuna i gradual així que vagi progressant l'experiència i la pràctica pastoral en l'acompanyament i discerniment espiritual dels catecúmens.

I. El temps d'acollida

1. L'Església, amb la institució del catecumenat, realitza la seva vocació maternal. A semblança de la Mare de Déu esdevé la *Mater Ecclesia* que concep en la fe, engendra de l'aigua i de l'Esperit Sant i alimenta, com *Virgo lactans*, els infants de Déu en la Paraula i l'Eucaristia, fent-los créixer fins a la vida eterna.

2. Així, doncs, l'adult que demana el baptisme cal acollir-lo amb entranyes de misericòrdia, i tant en les actituds com en les paraules hem de mostrar la tendresa de l'amor de Déu.
3. En aquest primer temps d'acollida s'ha de trobar la manera oportuna de fer un anunci essencial de l'evangeli, del Déu viu i d'aquell que ell va enviar per a la salvació de tots, Jesucrist, a fi que, amb el cor obert per la gràcia de l'Esperit Sant, el qui demana el baptisme cregui i s'adhereixi lliurement al Senyor.
4. Caldrà, també, que el rector que hagi acollit el candidat comuniqui tot seguit la petició al director del Catecumenat diocesà, el qual proveirà amb les orientacions oportunes.

II. El temps precathecumenal

5. Aquest primer temps, que s'ha de considerar precathecumenal, ha de conduir-se sense presses i amb paciència, per tal que el candidat tingui el temps necessari per concebre i expressar la seva fe, malgrat que sigui incipient, i per donar indicis de la seva conversió a l'amor de Déu, car la fe i la conversió, amb les quals hom sent que és apartat del pecat i inclinat al misteri de l'amor de Déu, encara que sigui d'una manera incoativa, són del tot necessàries per poder ingressar en el catecumenat.
6. Aquesta fe implica un coneixement inicial del Déu creador, redemptor i discernidor de la nostra consciència; de Jesucrist, en qui Déu es manifesta; de l'Església, cos místic del Senyor, reunida per l'Esperit Sant, i de la salvació, com a gràcia i vocació a la vida divina.
7. Aquest coneixement no ha de ser només nocional, sinó que ha de comportar una penetració, si més no inicial, de les realitats sobrenaturals anunciades. I el pastor i el catequista podran apreciar aquesta penetració en la mesura que el catecumen transformi la seva mirada interior. Així, per exemple, podrien servir d'indicis d'aquesta transformació el desig de conèixer més Jesucrist, l'obrir-se gradual-

ment al sentit de la pregària, el lliurament als altres, el perdó de les ofenses, així com també l'acceptació de les exigències que comporta la preparació catecumenal mateixa.

III. L'ingrés al catecumenat

8. El lloc privilegiat per acollir i acompanyar els catecúmens és la comunitat parroquial. El director del Catecumenat diocesà, doncs, de comú acord amb el rector del candidat, establirà el moment oportú d'ingrés al catecumenat, així com també l'itinerari concret que s'haurà de seguir, amb els temps i les modalitats del procés catecumenal i els temes de la catequesi que han de ser proposats.
9. L'ingrés al catecumenat es fa amb un ritu propi, que el Ritual considera de la màxima importància perquè, en aquesta celebració, els candidats es presenten per primera vegada, Déu els dóna la seva gràcia quan manifesten el seu desig de ser iniciats en la vida cristiana i es fa perceptible la seva recepció per part de l'Església.

Celebrat el ritu d'ingrés, el nom del catecumen —amb la menció del ministre, del garant i del dia i lloc de l'admissió— s'ha d'inscriure oportunament en el llibre destinat a això, que es custodiarà a la Cancelleria de l'Arquebisbat. La inscripció vol garantir que, des d'ara, el catecumen ja pertany a la família de Crist i frueix d'un estatut canònic peculiar (Codi de Dret Canònic [CIC], c. 206 § 1 i 2 i c. 788 § 3: cf. apèndix d'aquest document).

IV. Les etapes de l'itinerari catecumenal

10. Normalment, el procés catecumenal durarà dos anys litúrgics sencers: des de l'Advent del primer fins al temps pasqual del segon, que es repartiran en tres etapes progressives:

- *1a etapa*: Del començament de l'Advent del primer any al començament de la Quaresma del segon any es farà una catequització bàsica i integral.
- *2a etapa*: Del primer diumenge d'aquesta segona Quaresma a Pasqua es farà la preparació sacramental immediata.
- *3a etapa*: Durant el temps pasqual que segueix, el neòfit celebra els tres sagraments de la iniciació cristiana, i, ajudat pel padrí, avança cap a una percepció i experiència més plenes dels signes sacramentals i cap a una vivència més íntima de la comunitat cristiana.

V. La catequesi

11. Al començament de la primera etapa s'ha d'establir un temari catequètic coherent, gradual i complet, que ha de tenir com a base la Paraula de Déu i la Història de la Salvació, i ha de proposar-se la maduració de la fe i de la conversió, la introducció als signes sacramentals, la iniciació a la vida espiritual com a vida en Crist, la maduració del sentit de pertinença a l'Església i la participació en la seva activitat missionera. El *Catecisme de l'Església catòlica*, d'11 d'octubre de 1992, és no solament un instrument o manual molt útil, sinó també el referent normatiu dels altres textos i compendis que es puguin emprar en la instrucció catecumenal. El Catecumenat diocesà orientarà sobre els manuals i els recursos catequètics adequats a cada circumstància. L'any litúrgic, com a celebració sacramental dels misteris de la Història de la Salvació, és l'ajut indispensable per a una pedagogia adequada de la fe del catecumen.

En la segona etapa, la preparació és més espiritual que catequètica; pretén la purificació del cor i de l'enteniment mitjançant l'examen, la penitència i el coneixement més íntim de Jesús salvador. El catecumen és ajudat amb la celebració dels escrutinis i del lliurament del símbol de la fe i del parenostre.

En la tercera etapa, el neòfit fa l'experiència nova dels sagraments i de l'Església, i amb aquesta experiència n'adquireix també una comprensió més plena i saborosa. Com a marc idoni de les catequesis mistagògiques, pròpies d'aquest temps, el Ritual privilegia les misses de Pasqua amb el leccionari del cicle A específicament.

VI. L'acompanyament

12. L'acompanyament comunitari pertany a l'essència del catecumenat. El Ritual concep que els diversos ministeris, oficis i carismes de l'Església han de col·laborar orgànicament en la iniciació dels catecúmens. Així doncs, fins i tot quan la preparació es faci amb un sol catecumen, el ministre ordenat, el catequista i el padrí, si més no, haurien de constituir un nucli comunitari d'acompanyament, obert als altres cristians de la comunitat parroquial, d'una manera particular als més vinculats amb el catecumen. La iniciació en els sagraments de la fe i en l'experiència de la vida de l'Església suposa, també, unes relacions específiques del catecumen amb el bisbe i l'església mare, la Catedral, lloc originari i propi del catecumenat, que hauran de ser proposades oportunament.

VII. El padrí

13. El padrí ha de ser una persona propera al catecumen. Pot ser la mateixa que l'hagi presentat, pot ser el catequista i també alguna altra persona idònia. L'escull, però, el catecumen d'acord amb el rector. No cal tampoc que el triï abans de ser admès als sagraments, o sigui, abans de començar l'última Quaresma de preparació immediata a la recepció dels sagraments. Es pot escollir, doncs, després d'una bona reflexió i sense presses. La missió del padrí és acompanyar el catecumen especialment en la celebració dels sagraments

i fer-li costat en els seus primers passos en la vida cristiana. Per tot això, el catecumen ha d'elegir, i el rector hauria de coadjuvar a fer-ho amb encert, una persona madura en la fe, bon garant de vida cristiana, capaç d'ajudar-lo en les dificultats diàries que li poden suposar el fet de creure i viure cristianament, i d'introduir-lo en la vida de la comunitat cristiana pròpia.

VIII. Els catequistes

14. Els catequistes dedicats a la instrucció dels catecúmens han de ser ben conscients que el seu és un ministeri al servei de la iniciació cristiana i que això comporta conseqüències tant en el mètode com en els continguts de la catequesi.

Una catequesi d'iniciació ha d'estar molt atenta al misteri de la conversió, com a resposta a la gràcia del Déu trinitari: del Pare, que ens ha elegit en Crist; del Fill, que, present en l'Església, ens insereix en el seu misteri, i de l'Esperit Sant, “pedagog de la fe” i “artífex de les obres mestres de Déu”, que són els sagraments de la Nova Aliança. La catequesi de la iniciació és, doncs, una catequesi molt centrada en el nucli de l'experiència cristiana, que ha de propiciar la fe i el seguiment de Jesucrist, l'atenció constant a la gràcia i a la presència de l'Esperit, i que ha d'introduir el catecumen en la vida de la comunitat eclesial.

Aquesta catequesi, conseqüentment, exigeix un grau de preparació específica i sobretot una capacitat d'atenció serena a la situació concreta del catecumen, sense impacientar-se per les seves dificultats o lentituds, sinó fent créixer la Paraula de Déu amb constància, guanyant amb paciència la seva ànima.

El document “La iniciació cristiana d'adults. Reflexions i orientacions”, de 27 de novembre de 1998, de la Conferència Episcopal Espanyola, pot ser d'una gran utilitat als catequistes.

IX. Els destinataris del Catecumenat Diocesà d'Adults

15. Són destinataris del catecumenat aquelles persones adultes que no han rebut el baptisme i demanen els sagraments de la iniciació cristiana per entrar a l'Església (CIC, c. 864: cf. apèndix d'aquest document). Ara bé, tot i que "les disposicions dels cànons sobre el baptisme d'adults s'apliquen a tots aquells que han sortit de la infantesa i tenen ús de raó" (*ibid.*, c. 852: cf. apèndix d'aquest document), el catecumenat diocesà d'adults es limita, pel que fa als destinataris, als catecúmens que han complert els 18 anys, amb possibilitat que hi ingressin a partir dels 16.

El catecumenat dels candidats en edat catequètica, o sigui l'itinerari catecumenal dels nens que han arribat a l'ús de raó, dels adolescents i dels joves fins els 16 anys, es regirà per la normativa del Directori de pastoral sacramental aprovat per decret de 27 d'abril de 2000 dels bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense (n. 36-44: cf. apèndix d'aquest document).

Pel que fa als candidats d'entre 16 i 18 anys, caldrà que el rector i el director del catecumenat diocesà discernixin en cada cas si s'ha de continuar l'itinerari que s'ha indicat per als 16 anys o convé que ingressi en el catecumenat diocesà d'adults.

X. La petició del baptisme en previsió de la celebració del matrimoni

16. La durada del catecumenat en dos anys litúrgics sencers no ha de resultar especialment difícil si la petició del baptisme, i per tant l'admissió al catecumenat, no té cap altra motivació principal que una sincera conversió a Jesucrist i la conseqüent integració al seu cos, que és l'Església.

En el cas d'un adult que demana el baptisme perquè vol contreure matrimoni canònic amb un cònjuge catòlic, el procés catecumenal

ha de mantenir, també, la seva pròpia identitat, i no ha de reduir-se a unes sessions de tràmit, escurçant-lo indegudament. Si es fes d'aquesta manera resultaria fallida una ocasió espiritual i pastoral molt favorable com és la possibilitat d'orientar cristianament tota la vida amb motiu de la celebració del matrimoni, i a la vegada condicionaria també negativament la institució catecumenal mateixa.

Puix que, pel que sembla, aquesta circumstància de demanar el baptisme en previsió de la celebració d'unes noces cristianes no és del tot infreqüent, caldria trobar la forma pastoral adequada de salvar les dificultats i respectar la integritat del procés catecumenal. Així, en cas de resultar impossible seguir el procés en la seva integritat, es podria proposar la celebració del matrimoni canònic abans del baptisme, amb la dispensa reglamentària de disparitat de culte, per tal que, un cop celebrades les noces, es pogués continuar, sense precipitacions, el camí catecumenal iniciat abans del casament, que culminaria amb el baptisme si l'interessat presentés les disposicions necessàries i la preparació oportuna.

Tanmateix, un itinerari catecumenal suficient que permetés la celebració del baptisme abans del casament potser no caldria que trobés tantes dificultats com pot semblar de bon principi. Una circumstància certament aliena a la preparació del matrimoni, però lligada en canvi als preparatius que comporten els compromisos socials, fa que els nuvis vulguin fixar, cada vegada amb més anticipació, les dates de la celebració matrimonial, i no és infreqüent que passin per la rectoria un any abans. Aquesta circumstància potser podria ajudar a crear un estat d'opinió que fes possible i favorable incloure el període catecumenal suficient entre la fixació de la data i la celebració del matrimoni.

17. En aquests casos dels qui demanen el baptisme en previsió d'unes noces cristianes, ben segur que el camí més convenient, i a la vegada el més adaptat a la realitat, serà no estandarditzar de bon principi les solucions, sinó fer els discerniments adequats de les situacions personals i de les circumstàncies concretes que es presentin. Per

salvar, però, en cada cas la unitat de criteris i d'acció pastoral, així com també la justa igualtat de condicions per a tothom, el discerniment esmentat i les adaptacions oportunes s'hauran de fer sempre en estreta relació i amb l'aprovació del director del Catecumenat diocesà, ja que pertoca a aquesta institució diocesana determinar, regular i valorar, en nom del Senyor Arquebisbe, la formació cristiana dels catecúmens, determinar també la periodització del procés catecumenal, els seus graus i els seus ritus, i admetre els candidats a l'elecció i als sagraments.

Tarragona, 25 de febrer de 2004, Dimecres de Cendra

Apèndix

Codi de Dret Canònic

- c. 206 § 1 D'una manera especial estan units a l'Església els catecúmens, és a dir, aquells que, moguts per l'Esperit Sant, demanen amb voluntat explícita de ser incorporats a ella, i gràcies a aquest desig mateix, i també a la vida de fe, d'esperança i de caritat que porten, estan units a l'Església, que ja en té cura com a propis.
- § 2 L'Església té una cura especial dels catecúmens i, mentre els invita a dur una vida evangèlica i els introdueix a celebrar els ritus sagrats, ja els concedeix diverses prerrogatives que són pròpies dels cristians.
- c. 788 § 3 És propi de les conferències episcopals dictar estatuts que regulin el catecumenat, tot determinant les obligacions dels catecúmens i reconeixent-ne les prerrogatives.
- c. 852 § 1 Les prescripcions dels cànons sobre el baptisme dels adults s'apliquen a tots els qui han passat la infantesa i han assolit l'ús de raó.
- § 2 També pel que fa al baptisme, és equiparat a l'infant el qui no és amo de si mateix.
- c. 864 És capaç de rebre el baptisme qualsevol ésser humà no batejat, i només ell.

Directori de pastoral sacramental

El catecumenat dels candidats en edat catequètica

36. En les circumstàncies presents de les nostres parròquies, vénen sovint a la catequesi, pensada per als qui foren batejats d'infants i s'estan preparant per a l'eucaristia o la confirmació, nois i noies fills de pares batejats, que no van demanar el baptisme al seu temps per als fills. Es tracta majoritàriament de nois i noies que han començat a assistir amb els seus companys batejats a la catequesi parroquial, amb vista a fer la primera comunió o a ser confirmats. Aquests nois i noies "han adquirit un cert grau de responsabilitat i de consciència moral. Es troben en condicions de comprendre d'alguna manera els ritus litúrgics de la iniciació i són aptes per a concebre i alimentar la seva pròpia fe, així com per adonar-se, ni que sigui d'una manera incipient, d'allò que significa l'adhesió personal a Jesucrist dintre l'Església i els deures

inherents a la vida cristiana.” S’ha de preveure, doncs, la seva preparació per als sagraments de la iniciació cristiana. I el seu tracte pastoral ha de ser diferent a l’adoptat per als nois i noies ja batejats durant les primeres setmanes després de venir al món.

L’itinerari catecumenal

37. La iniciació dels nois i noies en edat catequètica, com la dels adults, s’ha de distribuir en graus o etapes. Essent així que en la formació el progrés dels nois i noies depèn tant de l’ajuda i de l’estímul dels seus companys com de la que reben dels pares o dels tutors, s’han de tenir en compte ambdós elements:
  - a) Atès que generalment pertanyen a un grup de companys de la seva edat, ja batejats, que es preparen per a l’eucaristia o la confirmació, la iniciació ha de recolzar-se sobre la base del mateix grup catequètic.
  - b) També és desitjable que aquests nois i noies rebin, a més, en tant que sigui possible, l’ajuda i l’exemple dels pares o dels tutors, el permís dels quals és indispensable per a començar la iniciació i per a mantenir en endavant la vida cristiana.
38. L’itinerari catequètic general a les nostres parròquies es desplega dintre el temps de la infància i de l’adolescència, centrades, pel que fa referència a la recepció de sagraments, en la participació a l’eucaristia i en la confirmació, respectivament. Aquesta pràctica que reclama discerniment, reuneix en una mateixa formació catequètica els qui reberen el baptisme d’infants i els no batejats que volen fer junts la primera comunió. Semblantment s’esdevé entre els qui ja batejats i nodrits amb l’eucaristia volen ser confirmats i els seus companys no batejats.
39. I com que la participació a l’eucaristia es produeix durant els anys d’entrada en l’ús de la raó, i la confirmació entorn de l’edat dels catorze anys, s’aplicarà el catecumenat per als nois i noies que demanen la iniciació cristiana en edat catequètica, talment que s’acostin als sagraments de la iniciació quan els seus companys, ja batejats, són admesos a l’eucaristia o a la confirmació.
40. Així, doncs, mentre no es formin grups catecumenals homogenis, serà inevitable diferenciar la manera d’admetre als sagraments de la iniciació els catecúmens inscrits amb els nens i nenes ja batejats que es preparen per a la primera comunió (*dins la infantesa, entre els 7 i els 9 anys*), i els no batejats inscrits amb els altres que es preparen per a la confirmació (*dins l’adolescència, entre els 12 i els 16 anys*). Quan hi hagi diversos nois i noies que han de rebre la iniciació cristiana, convindrà reunir-los tant en la preparació com en les celebracions de cada etapa, perquè s’ajudin mútuament en l’itinerari catecumenal. Si es tracta d’un sol noi o noia, la preparació es farà, mentre es pugui, en el mateix grup catequètic amb els altres nois i noies, els quals també podran participar en les celebracions del catecumenat.

41. Això planteja unes situacions pastorals amb tres enfocaments possibles de la iniciació:
1. Els qui inicien l'itinerari catecumenal en l'edat de la infància —amb els batejats que es preparen per a la primera comunió— hauran de ser batejats amb anterioritat per admetre'ls plegats a la primera comunió, deixant la confirmació per a més endavant.
  2. Els qui inicien l'itinerari catecumenal en l'adolescència —amb els batejats i admesos a l'eucaristia que es preparen per a la confirmació— hauran de ser batejats amb anterioritat si no es fa dins la mateixa celebració on és conferida la confirmació a tots els altres.
  3. Si hi ha grups homogenis de catecúmens per als sagraments de la iniciació, res no dificultaria que, després d'haver-ho consultat personalment al bisbe propi, se'ls admeti als tres sagraments de la iniciació dins una mateixa i única celebració.
42. Sigui com sigui, abans d'admetre els nois i noies als sagraments de la iniciació, s'ha d'assegurar sempre la idoneïtat suficient i l'adequada instrucció catequètica corresponent a la seva edat.

Actituds pastorals

43. Aquesta catequesi, en tant que accentua la dimensió catecumenal, ha de tenir un temps cronològicament limitat. Normalment, tot el que calgui perquè la preparació dels nois i noies correspongui al grau de preparació catequètica amb què són admesos els candidats als altres sagraments de la iniciació cristiana. En principi se'ls demanarà una preparació semblant a la que s'exigeix per participar per primer cop en l'eucaristia o en la confirmació.
44. El fet d'estar sota les prescripcions del Ritual de la iniciació cristiana d'adults demana unitat de plantejament de la preparació i de l'administració dels sagraments que conformen la iniciació cristiana, perquè aquests nois i noies no han de ser tractats com a pàrvuls (acollits i batejats en virtut de la confiança que un dia assumiran personalment la fe que reben en el sagrament), però tampoc no han de ser tractats com els adults (ja que tenen una mentalitat infantil, depenen encara dels pares o dels tutors i es deixen influir fàcilment pels companys i per l'ambient).

Arquebisbat de Tarragona

Col·lecció Tau - Documents